

Raadsvergadering d.d. 20 juni 2019.

Aan de raad,

Onderwerp

Rapport Rekenkamercommissie subsidiebeleid.

Beslispunten

1. de algemene aanbevelingen over te nemen gericht op;
 - a) Zet nog meer in op de kracht van de lokale samenleving en het versterken van de sociale cohesie. Doe dit door rond concrete maatschappelijke opgaven samen te bouwen aan een nieuwe werkwijze waarbij het realiseren van gemeenschappelijke maatschappelijke opgaven het richtpunt is.
 - b) Stuur op duidelijk samenspel tussen de gemeente en gesubsidieerde samenwerkingspartners. Met expliciete vermelding hoe de samenwerking is georganiseerd en wat alle partijen van elkaar mogen verwachten.
 - c) Houd de relatie met (grotere) subsidieontvangers tegen het licht en onderzoek of een inkoop- of subsidierelatie meer voor de hand ligt.
2. het college op te dragen dat een voorstel tot nadere aanpak wordt voorgelegd in het vierde kwartaal van 2019.

Samenvatting

Subsidies worden steeds meer een middel om maatschappelijke effecten te bereiken, naast het bieden van kansen voor organisaties, instellingen en verenigingen. Veel gemeenten verstrekken subsidies, zeker voor kleinere bedragen, op basis van vertrouwen en waardering. De laatste jaren is er een ontwikkeling gaande waar gemeenten meer eisen stellen, in termen van doelmatigheid en doeltreffendheid, aan de verantwoording van subsidies. Het meer sturen op resultaat, doelmatigheid en doeltreffendheid leidt echter ook tot hogere monitoringskosten en administratieve lasten, voor zowel de gemeente als voor de subsidierelaties. Het is ingewikkeld om aan de ene kant een goede balans te vinden tussen sturen op resultaat en om aan de andere kant zoveel mogelijk vrijheid te geven aan instellingen, organisaties en verenigingen om te doen waar ze goed in zijn.

De uitdaging voor de komende jaren is om de schaarse middelen zo te verdelen dat er meer bereikt kan worden. Het blijft daarbij van belang te beseffen dat subsidies een middel zijn om beleidsdoelen te bereiken en geen doel op zich. Subsidiemiddelen moeten vooral een stimulans zijn om de sociale cohesie en de kracht van de lokale samenleving te versterken. Dit alles zodat het realiseren van maatschappelijke opgaven ook iets wordt waar de gehele lokale samenleving mee aan de slag gaat.

Met het onderzoek wil de gezamenlijke Rekenkamercommissie Laarbeek/Gemert-Bakel inzicht verschaffen aan de raden in de effectiviteit van het eigen subsidiebeleid. Hierbij kijkt het onderzoek kort terug, maar vooral ook naar de lessen voor een toekomstig subsidiebeleid.

Aanleiding

Subsidiebeleid is voor gemeenten een actueel onderwerp en gemeenteraden wensen inzicht in de effectiviteit van subsidies. De Rekenkamercommissie Laarbeek en Gemert-Bakel heeft daarom het subsidiebeleid in de twee gemeenten onderzocht.

De samenleving verandert. Burgers worden mondiger en initiatiefrijker. Gemeenten stimuleren de samenleving en faciliteren steeds meer particuliere initiatieven. De rol van lokale overheid verandert ook, doordat duidelijk wordt dat gemeenten ook niet alles zelf meer kunnen realiseren. Door deze ontwikkelingen neemt de relevantie van het onderwerp subsidieverstrekking toe.

Subsidies worden steeds meer een middel om maatschappelijke effecten te bereiken, naast het bieden van kansen voor organisaties, instellingen en verenigingen. Veel gemeenten verstrekken subsidies, zeker voor kleinere bedragen, op basis van vertrouwen en waardering. De laatste jaren is er een ontwikkeling gaande waar gemeenten meer eisen stellen, in termen van doelmatigheid en doeltreffendheid, aan de verantwoording van subsidies. Het meer sturen op resultaat, doelmatigheid en doeltreffendheid leidt echter ook tot hogere monitoringskosten en administratieve lasten, voor zowel de gemeente als voor de subsidierelaties. Het is ingewikkeld om aan de ene kant een goede balans te vinden tussen sturen op resultaat en om aan de andere kant zoveel mogelijk vrijheid te geven aan instellingen, organisaties en verenigingen om te doen waar ze goed in zijn.

De uitdaging voor de komende jaren is om de schaarse middelen zo te verdelen dat er meer bereikt kan worden. Het blijft daarbij van belang te beseffen dat subsidies een middel zijn om beleidsdoelen te bereiken en geen doel op zich. Subsidiemiddelen moeten vooral een stimulans zijn om de sociale cohesie en de kracht van de lokale samenleving te versterken. Dit alles zodat het realiseren van maatschappelijke opgaven ook iets wordt waar de gehele lokale samenleving mee aan de slag gaat.

Beoogd effect en/of resultaat

Met het onderzoek wil de gezamenlijke Rekenkamercommissie Laarbeek/Gemert-Bakel inzicht verschaffen aan de raden in de effectiviteit van het eigen subsidiebeleid. Hierbij kijkt het onderzoek kort terug, maar vooral ook naar de lessen voor een toekomstig subsidiebeleid.

Onderwerp van onderzoek

Het onderzoeksrapport tracht een bijdrage te leveren aan de discussie rond het verstrekken van subsidie en het realiseren van maatschappelijke opgaven. Dit houdt in dat het rapport niet alleen terugkijkt naar het staande subsidiebeleid, maar dat het ook suggesties geeft voor de toekomst en de verdere ontwikkeling van het subsidiebeleid. Hier zijn de ingezette werkvormen in het onderzoek ook naar ingericht. Het rapport beoogt handvatten te geven om het subsidiebeleid in de gemeente Laarbeek verder te ontwikkelen. Het onderzoek is uitgevoerd door bureau Partners en Pröpper, een ervaren bureau dat vaker subsidiebeleid heeft onderzocht.

Opzet van het onderzoek

Centrale onderzoeksvragen staan in het rapport en gingen met name in op: het type subsidiebeleid, uitgangspunten, doelstellingen, onderscheid, processen, beoordeling kwaliteit, evalueerbaarheid, bijsturing, verantwoording en controlerende rollen.

De conclusies en bevindingen voor dit onderzoek zijn gebaseerd op de gevoerde gesprekken met de ambtelijke organisatie, op een dossierstudie en twee georganiseerde werkateliers. In het eerste werkatelier is samen met de ambtelijke organisatie en subsidieontvangers (vrijwilligersorganisaties en professionele organisaties) ingegaan op de praktische kant van het verlenen van subsidies. In het tweede werkatelier hebben de raad en het college met elkaar besproken wat de uitgangspunten zijn voor het huidige en het gewenste subsidiebeleid.

Na het opleveren van de rapportages door het onderzoeksbureau is ambtelijk wederhoor gevolgd om feitelijke onjuistheden en onvolledigheden te voorkomen. Daarna zijn conclusies geformuleerd en beide colleges van burgemeester en wethouders om een bestuurlijke reactie gevraagd. De bestuurlijke reactie van Laarbeek wordt separaat bijgevoegd.

Procedure

De gezamenlijke Rekenkamercommissie heeft het rapport voor inhoudelijke behandeling aangeboden, waarna het rapport is geagendeerd in de vergadering van de gemeenteraad d.d. 20 juni 2019 en voorbereidend in de vergadering van de raadscommissie Sociaal Domein d.d. 28 mei 2019. De voorzitter van de Rekenkamercommissie zal, ondersteund door één van de onderzoekers van Partners en Pröpper, bij de raadscommissievergadering aanwezig zijn om eventuele vragen te beantwoorden en de aanbevelingen toe te lichten.

Aanbevelingen

Uw raad wordt voorgesteld de aanbevelingen over te nemen. De aanbevelingen zijn gebaseerd op de suggesties die gedaan zijn in de werkateliers, de expertise van de onderzoekers en voorbeelden uit andere gemeenten.

1. *Zet nog meer in op de kracht van de lokale samenleving en het versterken van de sociale cohesie. Doe dit door rond concrete maatschappelijke opgaven samen te bouwen aan een nieuwe werkwijze waarbij het realiseren van gemeenschappelijke maatschappelijke opgaven het richtpunt is.*

- Vraag het college om (voor passende maatschappelijke opgaven) te gaan experimenteren met het opstellen van een samenwerkingsarrangementen met meerdere partners uit de samenleving.
- Maak de doelen voor het subsidiebeleid expliciet en evalueerbaar.
- Controleer dat partijen (inclusief de gemeente) hun aandeel vervolgens werkelijk leveren.
- Creëer een openbaar overzicht en online platform van alle maatschappelijke en burgerinitiatieven en samenwerkingsverbanden uit de gemeente.

2. *Stuur op duidelijk samenspel tussen de gemeente en gesubsidieerde samenwerkingspartners. Met expliciete vermelding hoe de samenwerking is georganiseerd en wat alle partijen van elkaar mogen verwachten. Maak hierbij onderscheid naar: subsidieverlening aan dragende samenwerkingsspelers om maatschappelijke opgaven te*

realiseren en subsidieverlening aan uitwisselbare aanbieders of leveranciers die een prestatiecontract realiseren.

- Stuur op en controleer de invulling van goede voorwaarden voor samenwerking – zeker in die gevallen waar mogelijk onduidelijkheid over de samenwerking tussen gemeente en maatschappelijke partners (kan) ontstaat(n).

3. Houd de relatie met (grotere) subsidieontvangers tegen het licht en onderzoek of een inkoop- of subsidierelatie meer voor de hand ligt.

- Verzoek het college om in de subsidieverordening een afwegingskader op te nemen voor de keuze tussen subsidiëren en inkopen/ aanbesteden. Laat dit kader uitwerken en consequent toepassen.

Kanttekeningen o.a. financiële, juridische, communicatieve en veiligheidsaspecten
N.v.t.

Vervolgstappen

Voor implementatie van aanbevelingen is een vervolg nodig. De raad kan het college uitnodigen om een voorstel tot nadere aanpak voor te leggen.

Bijlagen (meegezonden stuk(ken), ter inzage gelegde stukken)

Rapport van de Rekenkamercommissie en aanbiedingsbrief.

De raadsgriffier van Laarbeek,

M.L.M. van Heijnsbergen